

IV Kansalainen vaikuttajana

Demokratioissa kansalaiset voivat vaikuttaa päätöksentekoon ja heihin kohdistuvaan vallankäyttöön. Vaikuttaa voi yksin ja ryhmässä, erilaisia vaikuttamisen keinoja yhdistellen. Aktiivinen kansalainen ottaa selvää vaikuttamiskeinoistaan ja käyttää niitä joustavasti ja sinnikkäästi. Kansalaisilla on valta valita vallanpitäjät vaaleilla sekä mahdollisuus liittyä puolueisiin ja yhdistyksiin. Demokratioissa voi osoittaa mieltä ja ilmaista mielipiteensä sananvapauden turvin. Internet ja sosiaalinen media ovat muuttaneet vaikuttamista ja antaneet uusia kanavia siihen. Kansalainen vaikuttaa kansalaisyhteiskunnasta käsin.

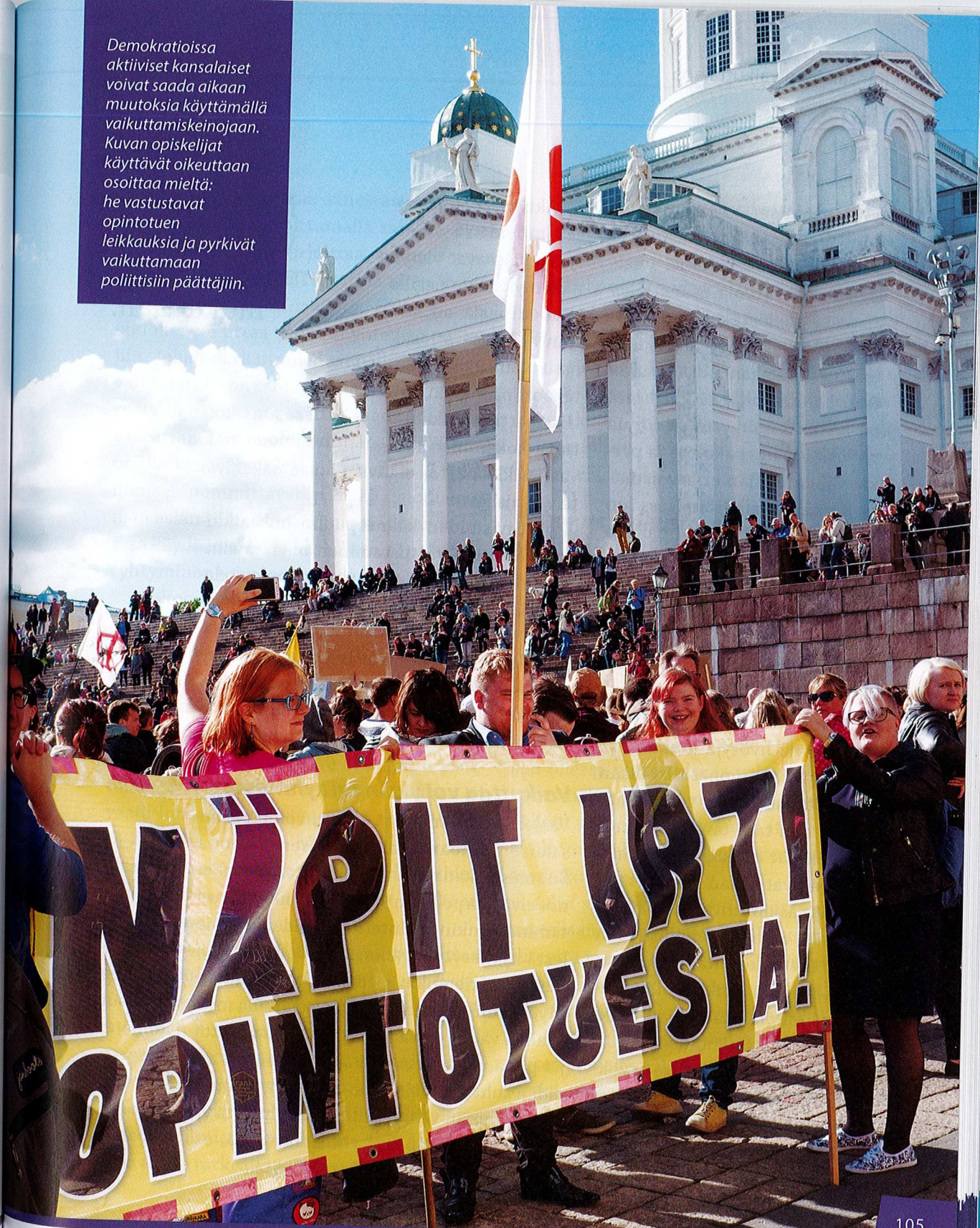
10

Vaikuttaminen on kansalaisen mahdollisuus

Demokratia perustuu kansalaisten aktiivisuuteen

Koko demokratia perustuu ajatukseen, että kansalaisten näkemyksillä on merkitystä siinä, mihin suuntaan yhteiskuntaa halutaan ohjata. **Vaikuttaminen** tarkoittaa pyrkimystä muuttaa jonkin henkilön, ryhmän tai yhteisön mielipidettä asiasta. Käytännössä yhteiskunnallinen vaikuttaminen on vaikuttamista päätöksentekoon. Perustuslaki takaa kansalaisille useita keinoja, joilla he voivat käyttää heille demokratiassa annettua valtaa.

Demokratioissa aktiiviset kansalaiset voivat saada aikaan muutoksia käyttämällä vaikuttamiskeinojaan. Kuvan opiskelijat käyttävät oikeuttaan osoittaa mieltä: he vastustavat opintotuen leikkauksia ja pyrkivät vaikuttamaan poliittisiin päättäjiin.

Kansalaiset vaikuttavat omista taustoistaan käsin. He saattavat haluta edistää itselleen tärkeitä arvoja, esimerkiksi ajatusta yksilöstä oman onnensa seppänä, yrittäjyyttä tai luontoarvoja. Samaan aikaan saataan haluta ehkäistä kurjuutta tai lasten kärsimystä eli torjua yhteiskunnan epäkohtia ja pyrkiä vähentämään eriarvoisuutta. Kansalaisvaikuttamisessa on kyse myös eri ryhmien halusta pitää kiinni eduistaan: taistellaan siitä, kenelle ja miten yhteiskunnan resurssit jaetaan.

Vaikuttamisen positiiviset puolet

Mahdollisuus vaikuttamiseen tuo monia hyötyjä mukanaan. Päättäjät ovat monesti irrallaan kansalaisten arjen todellisuudesta, kun taas tavalliset ihmiset näkevät epäkohtia ympärillään ja ovat oman elämänsä ja arkensa asiantuntijoita. Vaikuttaminen antaa mahdollisuuden muuttaa ja korjata epäkohtia. Kansalaisten mukanaolo tuottaa parempia päätöksiä. Lisäksi ryhmässä toimiminen on verkostoitumista ja tuottaa arvokkaita ihmissuhteita. Parhaimmillaan mukana olija kokee elämänsä merkityksellisemmäksi vaikuttamisen myötä.

Aktiiviset kansalaiset ja heidän ryhmitymänsä saavat vietyä näkemyksiään perille ja muutoksia aikaan. Kun he pääsevät osallistumaan päätösten tekoon, päätösten legitimitetti eli oikeuteksi kokeminen kasvaa, vaikka päätös ei täysin omaa näkemystä vastaisikaan.

Aktiivisuuden kääntöpuolin on kaikkien muutosten vastustaminen omassa elinympäristössä, ettei sen arvo ja houkuttelevuus laskisi. Aktiivisten kansalaisten ryhmittymät saattavat estää toiminnallaan esimerkiksi kehitysvammaisten nuorten asuntojen rakentamisen omille kotikulmilleen. Tällaista liikehdintää kutsutaan nimbyilyksi (NotInMyBackYard).

Vaikuttaa voi yksin tai ryhmässä

Vaaleissa äänestämistä on usein pidetty kansalaisen ainoana vaikuttamisen keinona. Suomessa kansalaisten vaikuttamisen keinot eivät jää pelkkiin vaaleihin, vaikka äänestämisen onkin perinteisin ja joidenkin mielestä hyväksytty vaikuttamisen keino. Vaikuttaa voi tietenkin asettumalla itse ehdolle. Myös muille keinoille on tarvetta, sillä myös vaalien välillä eli vaalikauden aikana päättäjiä pitää voida herätellä ajankohtaisten asioiden suhteen. Vaikuttaa voi yksin, ryhmässä tai ryhmän välityksellä. Osa ryhmistä voi olla löyhiä ja tilapäisiä yhteenliittymiä, osa vakiintuneita järjestöjä ja puolueita.

Mahdollisuus vaikuttaa tuomonia hyötyjä mukanaan.

Yksin voi vaikuttaa äänestämisen lisäksi esimerkiksi kirjoittamalla mielipidekirjoituksen lehteen. Kirjoittaa ja julkaista voi myös internetissä ja vaikuttaa siten ihmisten mielipiteisiin. Jos ei itse halua asettua ehdolle, voi ottaa suoraan yhteyttä päättäjiin. Jokaisella kansanedustajalla ja kunnanvaltuutetulla on sähköpostiosoite. Hyvin perusteltu näkökanta saattaa saada edustajan vaikuttamaan puolue ryhmänsä sisällä tai omilla äänestyspäätöksillään. Mikäli useat ihmiset ”pommittavat” päättäjiä suoraan saman asian tiimoilta ja samaan aikaan mediassa käydään asiasta keskustelua, päättäjän ryhtyminen toimeen on todennäköisempää.

Kokoontumisvapaus takaa kansalaiselle mahdollisuuden kokoontua vapaasti niin yhdistyksen kokouksiin kuin julkisesti kadulla. Mielenosoituksen kautta voi täsmävaikuttaa ajankohtaisiin asioihin. Mitä suurempi joukko ja medianäkyvyys tapahtumalla on, sitä suurempi paine kasaantuu päättäjille. Mielenosoituksen järjestäminen ei vaadi lupaa, mutta siitä pitää tehdä ajoissa ilmoitus poliisille. Mielenosoituksen on oltava rauhanomainen. Myös ulkomaisten kansalaisten on oikeus osoittaa mieltään Suomessa.

Vastaavasti kansalaiset voivat osoittaa suuren joukon olevan asiansa takana laatimalla adressin, johon kerätään nimiä. Mitä enemmän nimiä asian taakse saadaan, sen parempi. Adressi luovutetaan päättäjille, jolloin mahdollisuus viestin perille saamiseen tehostuu. Nykyään nettiadressit ovat yleistyneet ja nimienkeruu niihin onkin tehokas tapa saada tärkeälle asialle paljon tukijoita.

Suomessa on haluttu vahvistaa kansalaisten mahdollisuutta vaikuttaa lakien säätämiseen. Suomen kansalainen voi tehdä aloitteen kokonaan uudesta laista, ehdottaa olemassa olevan lain muuttamista tai ehdottaa voimassa olevan lain kumoamista. Aloite otetaan eduskunnassa käsittelyyn, kun sen taakse on saatu koottua 50 000 nimeä kansalaisaloite.fi-palveluun. Jotta aloitteella olisi mahdollista menestyä, se pitää valmistella huolellisesti.

Tehokas vaikuttaminen vaatii sinnikkyyttä

Mitä paremmin yksittäinen kansalainen on perillä siitä, kuka asioista päättää ja miten niistä päätetään, sitä paremmat keinot hänellä on vaikuttaa. Esimerkiksi silloin kun koulun lakkautuspäätös on kunnanvaltuustossa äänestystä vaille valmis, muutosta on vaikea enää saada aikaan. Sen sijaan esityksen ollessa vasta tulossa valmisteluun vaikutusmahdollisuus on selkeästi suurempi. Tällöin pääsee vaikuttamaan itse esityksen sisältöön. Valmiita päätöksiä on vaikeampi saada kumotuksi.

Olisi siis hyvä olla perillä siitä, mitä valmistellaan, kuka valmistelee, kehen voi ottaa yhteyttä ja missä vaiheessa. Yksinkertaisten päätöksenteko etenee seuraavasti: jokin asia nousee päätöksenteon kohteeksi, ja virkamiehet valmistelevat siitä esityksen. Esityksen pohjalta poliitikot tekevät päätöksen, minkä jälkeen virkamiehet panevat päätöksen toimeen.

Käytännössä kansalaiset voivat vaikuttaa kaikissa päätöksenteon vaiheissa. He voivat

Nuorisolain mukaan päättäjien on kuultava nuoria heitä koskevassa päätöksenteossa. Lukioissa opiskelijakunnat ajavat nuorten näkökulmaa koulun päätöksenteossa ja lisäävät lukiolaisten yhteisöllisyyttä tempauksillaan. Medialukion oppilaskunta tositoimissa.

pyrkii vaikuttamaan siihen, että jokin asiansuunnitelma ylipäänsä päätöksenteon kohteeksi eli esityslistalle. Tähän voi päästä kiinnittämällä päättäjien huomio asiaan, jotta he laittaisivat asian alulle.

Kansalaiset voivat myös itse laittaa asian vireille ja tehdä esimerkiksi kansalaisaloitteen uudeksi laiksi ja kiinnittää siten huomion asiaan. On tärkeää perustella päätöksen ja muutoksen tarve hyvin. Lisäksi aloite pitää toimittaa perille, ja siitä pitää kertoa mahdollisimman laajasti, jotta aloitteelle tulisi paljon tukijoita ja allekirjoittajia.

Päätösten ollessa valmistelussa viranomaisia sitoo **julkisuusperiaate** eli asioita ei saa salailla kuin harvinaisissa poikkeustapauksissa. Kunnissa panostetaan kuntalaisten kuulemiseen päätösten ollessa valmiste-

lussa. Kuntalaisille pidetään kuulemistilaisuuksia esimerkiksi kaavamuutoksista, joissa määritellään, mitä rakennetaan minnekkin kunnan alueella. Paras vaihe vaikuttamisessa on juuri valmisteluvaihe, sillä jos esitykseen saa muutoksia aikaan, ne menevät päättäjille päätettäväksi.

Päätöksistä voi valittaa

Valmiit päätökset ovat julkisia ja niistä voi valittaa, mikä on olennainen demokratian piirre. Kansalainen voi tehdä **kantelun**, mikäli hän kokee tulleen kohdelluksi laittomasti tai kokee päättäjien tehneen yleisesti toimimattoman päätöksen ja haluaa perätä päätökseen muutosta. **Oikaisuvaatimuksen** voi tehdä monien viranomaisten päätöksistä. **Kunnallisvalituksella** voi taas hakea muutosta

kunnanvaltuuston päätökseen. Näiden perusteella tehdyistä päätöksistä voi taas valittaa seuraavaan oikeusasteeseen. Valitusten käyttäminen edellyttää ihmisiltä vastuuntuntoa, sillä niillä voidaan hidastaa myös hyvien asioiden etenemistä, mikä ei ole kenenkään etu.

Myös muiden vaikutuskeinojen joustavasta hyödyntämisestä tulisi olla selvillä. Kaikki kiteytyy kuitenkin viime kädessä siihen, onko kansalaisella halua hankkia tietoa ja käyttää sitä. Tietoa saa lehdistöstä, kunnan internetsivuilta ja internetin asukasryhmistä, joissa jaetaan hankittua tietoa.

Kansalaisliikkeet muuttavat vaikuttamista

1900-luvun jälkipuoliskolla kansalaiset alkoivat liittyä epävirallisesti yhteen ajamaan vain tiettyä yksittäistä asiaa. Näitä usein tilapäisiä ja usein löyhiä yhteenliittymiä kutsutaan yhdenasianliikkeiksi. Ensimmäiset niistä vastustivat esimerkiksi ydinaseita tai suojelivat Kojjärven suoluontoa. Päämäärän saavuttamisen jälkeen tai asian ajankohtaisuuden hävittyä painostusryhmä purkautuu ja sen toiminta loppuu usein itsestään. Vaikuttaminen ei ole tällöin pysyvää tai pitkäjänteistä.

Yhdenasianliikkeille ominaista on käyttää perinteisten vaikutuskeinojen lisäksi muita painostuskeinoja. Nämä liikkeet ovat olleet edelläkävijöitä modernissa vaikuttamisessa. Esimerkiksi aikoinaan metsähakuita vastustettaessa oli uutta se, että aktivistit kahlitsivat itsensä metsäkoneisiin kiinni ja että he kuljettivat toimittajia suo-

Greenpeace on tunnettu siitä, että se osaa hyödyntää median ja näkyvyyden ympäristöasioita ajaessaan. Greenpeacen aktivistit osoittavat mieltään rauhanomaisen suoran toiminnan keinoin. Kuvassa Greenpeacen aktivistit ripustavat lakanaa suomalaisen monitoimimurtaja Fennican keulaan. Fennica oli lähdessä auttamaan öljy-yhtiö Shellin arktisessa öljynporauksessa Alaskassa. Arktiseen öljynporaukseen merellä liittyy merkittäviä ympäristöriskejä.

raan paikan päälle raportoimaan toiminnastaan. Taistelusta mediassa tuli yhtä merkityksellistä kuin taistelusta itse erämetsässä. Sitten moni yhdenasianliikkeenä alkanut liikehdintä on vakiintunut pitkäaikaista ja suunnitelmallista vaikuttamista harjoittavaksi ympäristöjärjestöksi.

Kansalaisliikkeet kannustavat myös ihmisiä itseään toimintaan. **Ostoboikotti** on tyypillinen keino, johon on matala kynnys osallistua. Siinä kieltäydytään ostamasta jonkin yrityksen tai valtion tuotteita, jotta tuottava taho jäisi paitsi myynnistä saatavista tuloista. Esimerkiksi kuluttaja voi jättää Perämeren luonnonlohet ostamatta, jotta kalakanta säilyisi. Kun kysyntä laskee,

Porkkanamafia on uudenlaista kuluttajavaikuttamista, jossa yrityksille tarjotaan porkkanaa, ei keppiä. Siinä kilpailutetaan yrityksiä ympäristöystävällisyydellä ja palkitaan parhaat ostotempauksella, josta tiedotetaan puskaradion kautta. Tämä on esimerkki nuorille ominaisesta uudenlaisesta tavasta vaikuttaa ja eettisestä kuluttamisesta.

lohen hinta laskee, jolloin niiden kalastaminen muuttuu kannattamattomaksi.

Kulutusvalinnoista ylipäätään on tullut monelle kansalaisella luonteva tapa vaikuttaa. Esimerkiksi joillekin on luontevaa ostaa hybridauto ympäristön etujen nimissä tai suosia lähiruokaa tai luomua omissa ostopäätöksissään. Tätä boikotin vastakohtaa kutsutaan nimellä buycot ja siinä suositaan tiettyä tuotetta ostamalla sitä. Eettinen kuluttaminen on monelle luonteva vaikuttamisen muoto. Kestävän kehityksen, terveellisyiden ja eettisen tuotannon huomioivasta tuotteesta ollaan valmiita maksamaan enemmän. Esimerkiksi Ruotsissa jo 35 pro-

senttia ihmisistä luetaan tällaisiksi kuluttajiksi. Suomi tulee kovaa vauhtia perässä.

Monet liikkeet koettelevat sovinnaisuuden rajoja, kun ne tarttuvat suoraan toimintaan. Tällaisena suorana toimintana voidaan pitää vaikkapa talojen valtaamista tai Greenpeacen aktivistien loikkimista apinapuvuissa huoltoaseman katolla. Tällä toiminnalla järjestö pyrki nostamaan esiin palmuöljyn tuotamisen haitat sademetsien orangeille, jotta ihmiset boikotoisivat yhtiön tuotetta. Talonvaltauksat ovat yleisiä Euroopan maissa. Niillä pyritään usein estämään purku-uhan alle joutuneen rakennuksen hävittäminen. Mikäli valtaajat eivät poistu, poliisi voi joutua kantamaan heidät ulos talosta.

Järjestöjen ja puolueiden kautta voi vaikuttaa pitkäjänteisesti

Kansalaiset voivat toimia ja vaikuttaa yksin tai löyhissä yhteenliittymissä sen kumminkin organisoitumatta. Pysyvämpi ja pitkäjänteisempi vaikuttaminen tapahtuu useimmin järjestöjen ja puolueiden kautta. Järjestöjen vahvuus on nimenomaan pitkäjänteisyys: ne eivät lopeta, vaikka muutosta ei synnyisi heti tai ensi vuonna.

Järjestöillä ja puolueilla on vaikuttamiseen resurssit eli rahoitusta, pysyvät työntekijät ja toimistotilat. Näin ne muokkaavat asenneilmastoa ja pidemmällä tähtäimellä yhteiskunnan arvomaailmaa. Tämä heijastuu pitkällä tähtäimellä lainsäädäntöön. Monen suuressa innostuksessa pystyynpannun spontaanin kansalaistapahtuman ongelma piilee siinä, että niiltä puuttuu kaikki tämä.

Saako lakia rikkoa?

Yhteiskunnassa esiintyy tilanteita, joissa kansalaiset tai osa heistä ei koe lakeja tai määräyksiä oikeutetuiksi ja jättävät tarkoituksella noudattamatta niitä. **Kansalaistottelemattomuus** on avointa ja julkista vaikuttamista, jossa voimakkaan moraalisen perusteen vuoksi rikotaan tietoisesti lakia tai lakiin perustuvaa määräystä. Omilla kasvoilla ja nimillä tehdyllä tottelemattomuudella kiinnitetään muiden huomio epäkohtaan. Väkivalta tai kaikkien lakien noudattamatta jättäminen ei kuulu kansalaistottelemattomuuteen.

Suora toiminta linkittyy usein kansalaistottelemattomuuteen. Katu saatetaan sulkea, talo vallata tai kuvata tehotuotantotilan loukkaantuneita eläimiä salaa, jotta oikeina pidettyihin tavoitteisiin päästäisiin. Järjestön edustajat ovat usein tehneet asian muuttamiseksi töitä jo pitkään perinteisiä laillisia keinoja käyttäen ilman toivottua muutosta. Tottelemattomuus on keino nostaa epäkohta esiin – sillä edellytyksellä, että media saadaan mukaan.

Kansalaistottelemattomuuden nimissä lakia rikkovat ovat yleensä valmiita ottamaan rangaistuksen vastaan niskoittelusta tai alueelle tunkeutumisesta. Siksi heitä ei pidä rinnastaa tavanomaisiin rikollisiin, jotka pyrkivät saamaan itselleen etua ja välttämään rangaistuksen.

Kansalaistottelemattomuus ei ole sama kuin rikollisia keinoja käyttävä vaikuttaminen. Kansalaistottelemattomuutta

Kuuluisa esimerkki kansalaistottelemattomuudesta nähtiin 1950-luvun Yhdysvalloissa kansalaisoikeustaistelun aikaan, kun tummaihoisen Rosa Parks kieltäytyi luovuttamasta paikkaansa bussissa valkoihoiselle, vaikka laki niin määräsi.

harjoittavat eivät tuhoa toisten omaisuutta tai käytä väkivaltaa. Toiminnasta tulee rikollista, jos sillä aiheutetaan aineellista vahinkoa esimerkiksi töhrimällä vallatun talon seinät tai päästämällä turkistarhaajien minkit Suomen luontoon. Kansalaistottelemattomuutta ei pidä rinnastaa tällaiseen lakia rikkovaan poliittiseen vaikuttamiseen.

Väkivallan käyttö tekee toiminnasta aina rikollista. Terroristit pyrkivät väkivaltaa ja kauhua kylvämällä saamaan aikaan muutoksia yhteiskunnassa. Väkivallalla vaikuttaminen on ollut Suomessa harvinaista. Väkivallalla uhkaaminen on valitettavasti lisääntynyt Suomessa ja poliitikot saavat jopa tappouhkauksia, joilla heitä yritetään painostaa toimimaan tiettyyn suuntaan. Laittomasta uhkauksesta voi saada ensimmäisen kerran kaksi vuotta vankeutta. Maltillisen kansan enemmistön sympatiat eivät yleensä ole näiden uhkaajien tai väkivaltaisten terroristien puolella.

Kansalaiset voivat perustuslain nojalla perustaa yhdistyksiä ajamaan asioitaan, kunhan yhdistyksen tavoitteena ei ole yhteiskuntajärjestyksen kumoaminen eikä ihmisoikeuksien polkeminen. Valtio ei voi lopettaa laillisesti toimivaa yhdistystä. Kansalaiset voivat toimia niissä vapaasti, ajaa niiden avulla itselleen tärkeitä asioita esimerkiksi vaikuttamalla mielipideilmastoon median välityksellä tai suorilla yhteydenotoilla päättäjiin.

Lastenklินิกoiden kummien perustajajäsen Teemu Selänne vuosittaisella vierailullaan Helsingin lastenklินิกalla. Järjestö on rekisteröity yhdistys, joten sillä on oikeus kerätä rahaa sääntöjensä mukaiseen tarkoitukseen. Kummien rahoilla on hankittu klinikoille muun muassa tarpeellisia, mutta kalliita laitteita.

Paitsi liittymällä yhdistykseen tai patistamalla yhdistystä toimimaan, voi liittyä myös puolueisiin. Toimimalla itse puolueessa mukana pääsee vaikuttamaan siihen, mitä asioita puolue ajaa. 15-vuotiaat voivat liittyä puolueiden nuorisojärjestöihin ja täysi-ikäiset itse puolueisiin. Ehdokkaaksi pääseminen ja seulan läpäiseminen vaaleissa helpottuu puolueen jäsenkirjan myötä.

"Tahdon 2013" oli nuorten aikuisten toimesta perustettu kansalaisliike, jonka tavoitteena oli saada aloite tasa-arvoisesta avioliittolaista läpi uuden kansalaisaloitteen välityksellä. Liike käytti monipuolisesti sosiaalista mediaa viestinsä levittämiseen. Aktiivit tuovat kansalaisaloitetta eduskuntaan.

Lobbaamalla vaikutetaan päättäjien mielipiteisiin

Erialaisten ryhmittymien pyrkimyksiä vaikuttaa poliittiseen päätöksentekoon kutsutaan **lobbaukseksi**. Se on yhteiskunnalliseen vaikuttajaan tai vaikuttajaryhmään kohdistuvaa viestintää. Sillä pyritään saamaan asioista päättävät tahot tietoisiksi uusista argumenteista ja tiedoista sekä tekemään päätöksensä niiden varassa. Lobbausta voi tehdä myös julkisuuden kautta markkinoimalla ajatuksia eri median eri kanavia hyödyntäen tai henkilökohtaisiin yhteydenotoin. Voimakkailla järjestöillä ja vaurailla teollisuuden aloilla, kuten esimerkiksi lääketeollisuudella on hyvät voimavarat lobbaukseen. Tätä voi pitää demokratian kannalta myös ongelmana, sillä köyhillä järjestöillä ei ole varaa yhtä suuriin "lobbariarmeijoihin".

Lobbaaminen on järjestöjen omaa normaalia toimintaa. Toisaalta se on myös liikeyritysten suorittamaa konsultointia, jossa järjestöt, liikeyritykset tai kuka tahansa kansalainen voi ostaa lobbaajan ajamaan haluaansa asiaa. Lobbausta kutsutaan nykyään

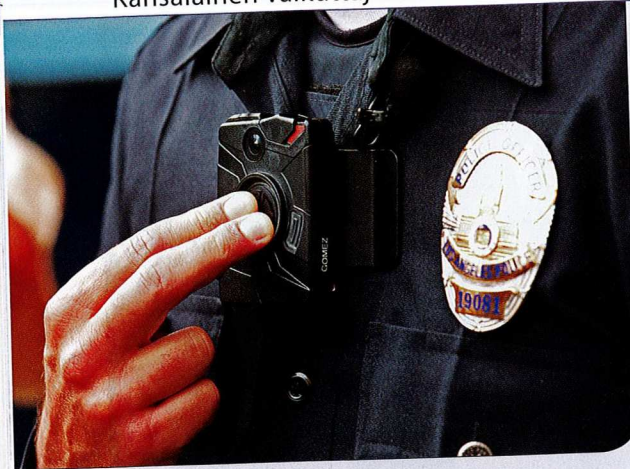
myös vaikuttajaviestinnäksi ja lobbaamiseen on perustettu yrityksiä. Lobbausfirmat palkkaavat aiemmin politiikassa mukana olleita henkilöitä, avustajia ja toimittajia, joilla on hyvät henkilökohtaiset suhteet poliittisiin päättäjiin ja päätöksiä valmisteleviin henkilöihin. Ongelmaksi lobbaus muodostuu, jos ylitetään sallitut rajat ja aletaan lahjoa vaikuttajia tai painostaa heitä.

Järjestöt hyödyntävät internetiä

Sosiaalinen media tarjoaa jakamisen kautta myös hyvän markkinointikanavan järjestöille: kampanjat ja tietoisuus saadaan leviämään sosiaalisen median kautta. Osa suomalaisista puolueista ja poliitikoista on ottanut sosiaalisen median kanavat vahvasti haltuun ja sitä kautta pystyneet vaikuttamaan voimakkaasti yhteiskunnallisen keskustelun asialistaan eli siihen, mistä puhutaan.

Toisaalta myös spontaanit ihmisten yhteenliittymät on aiempaa helpompi synnyttää internetissä. Esimerkiksi mielenosoitusten koolle kutsuminen ja järjestäminen on aiempaa helpompaa internetin välityksellä.

Kansalainen vaikuttajana

Vuonna 2014 Yhdysvalloissa Fergusonin kaupungissa poliisi ampui tummaihoisen, 18-vuotiaan Michael Brownin. Brown oli aseeton. Tiedot ampumisesta levisivät internetissä ja seurasi valtavat mielenosoitukset poliisiväkivaltaa kohtaan. Ratkaisuksi on esitetty kameroita poliisien univormuihin liiallisen väkivallan ehkäisemiseksi.

Miten internet on muuttanut vaikuttamista?

Internetin tulo ja sosiaalisen median nousu ovat tuoneet uusia mahdollisuuksia vaikuttamiseen. Poliittikkoihin saa sähköpostilla helposti suoran yhteyden. Vastaavasti sosiaalisen median eri välineiden välityksellä on mahdollista saada erilaisia mielipiteitä näkyviin. Keskusteluihin pääsee mukaan kommentoimaan ja sitä kautta voi löytyä uusia ideoita vaikuttamiseen.

Sosiaalinen media mahdollistaa kaiken jakamisen eteenpäin. Kun ihmisillä on nykyään älypuhelimet ja nopeat yhteydet, jakamista ja kommentoimista voi tehdä kaikkialla ja koko

ajan. Kun väärinkäytös tapahtuu, siitä lähtee saman tien video leviämään. Iranin vihreän vallankumouksen mielenosoituksissa 2009 ihmiset ottivat saman tien poliisin väkivaltaiset hyökkäykset kännykkävideolle ja jakoivat videoita ja kuvia eteenpäin Twitterin välityksellä. Sama on sittemmin toistunut kaikkialla, missä mielenosoitukset ovat muuttuneet väkivaltaisiksi tai missä poliisi on käynyt ihmisten kimppuun. Samoin eläinaktivistit saavat kuvaamansa eläinten huonoista oloista kertovat videot nopeasti esille.

Kesällä 2015 mielenosoitus rasismia vastaan syntyi pitkälti sosiaalisen median kanavien kautta muutamassa päivässä.

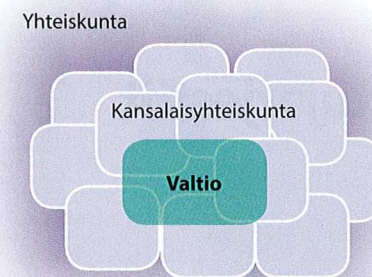
Internet tarjoaa hyvät kanavat kansainväliseen yhteydenpitoon. Sitä kautta aktiiviset ihmiset ja järjestöt voivat verkostoitua yli maiden rajojen ja oppia toisiltaan. Globaalista vaikuttamisesta on tullut arkipäivää. Valitettavasti tällä on kääntöpuolensa, sillä myös kyseenalaiset järjestöt käyvät hakemassa mallia muualta ja soveltavat toimintatapojaan kotimaahansa.

Kansalaiset vaikuttavat kansalaisyhteiskunnasta käsin

Kaikki kansalaisten muodostamat yhteisöt kuuluvat osana suomalaiseen yhteiskuntaan. Tätä kansalaisten muodostamien ryhmien kokonaisuutta ja yhteiskunnan osaa kutsutaan **kansalaisyhteiskunnaksi**. Valtiolla ei ole oikeutta puuttua kansalaisyhteiskunnassa tapahtuvaan toimintaan, kunhan vain ryhmät noudattavat Suomen lakia.

Kaikista kansalaisyhteiskunnan ryhmistä ei ole tullut puolueita, mutta ne pyrkivät vaikuttamaan päätöksentekoon puolueiden

Valtio, kansalaisyhteiskunta ja yhteiskunta

Kansalaisyhteiskunta

- kansalaistoiminta
- järjestöt ja yhdistykset
- epäviralliset ja epämuodolliset ryhmät
- yritykset
- ammattiyhdistykset

Valtio

- valtiolliset instituutiot
- valtiosääntö ja lait

ja median välityksellä. Monet etujärjestöt, kuten esimerkiksi ammattiliitot toimivat nykyään samoin. Lisäksi on muita järjestöjä ja liikkeitä, kuten uskonnolliset liikkeet tai urheiluseurat, joiden kattojärjestöt pyrkivät vaikuttamaan paikalliseen ja valtion tasolla tapahtuvaan päätöksentekoon saadakseen varoja käyttöönsä.

Taloudessa toimivat yritykset luetaan myös osaksi kansalaisyhteiskuntaa ja nekin pyrkivät ajamaan etujaan omien järjestöjensä välityksellä ja siten saamaan päätökset liike-elämälle suotuisiksi.

Ryhmän ei tarvitse edes olla virallinen yhdistys kuuluakseen kansalaisyhteiskuntaan,

vaan kansalaisten toimesta tapahtuva epävirallinen ja satunnainenkin ryhmätoiminta kuuluu sinne. Suomen perusoikeuksissa on taattu vapaus perustaa yhdistyksiä sekä kokoontua vapaasti. Tämä oikeus onkin yksi kansalaisyhteiskunnan toiminnan ja demokratian toteutumisen tärkeä ennakkoehto.

Kansalaisyhteiskunnasta käsin ei vain vaikuteta, vaan myös valtiolliset päätökset, esimerkiksi lait sekä muut viestit ja aloitteet tulevat perille kansalaisten tasolle sen kautta. Voidaankin sanoa, että kansalaisyhteiskunta on valtion ja yhteiskunnan välissä: aloitteita ja päätöksiä kulkee kumpaankin suuntaan sen välityksellä.

TEHTÄVÄT

1. Mitä vaikuttamisen keinoja käyttäisit, jos tavoitteesi on
 - a) estää kunnan kirjaston lakkauttaminen
 - b) kohentaa lapsiperheiden asemaa
 - c) torjua ilmastonmuutosta.
 Perustele valitsemasi keinot.
2. Ota kantaa väitteeseen: "Kansalaisten mahdollisuudesta vaikuttaa on enemmän haittaa kuin hyötyä."
3. Määrittele kansalaisyhteiskunta. Mitkä kaikki eri tahot siihen kuuluvat?
4. Internet on muuttanut vaikuttamista. Etsi internetistä tähän sopivia esimerkkejä, jotka havainnollistavat tapahtunutta muutosta.